

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARININ RESİMLEME ÖZELLİKLERİ

ILLUSTRATION FEATURES OF CHILDREN'S ILLUSTRATION BOOKS

Elif Ala*

Öz

Okul öncesi çocukluk döneminin diğer dönemlere göre farklı gelişim evreleri ve gereksinimleri vardır. Çocukların, bu süreçleri başarılı bir şekilde gerçekleştirmesi için, kavram tasarımı sürecini etkinleştirebilecek, görsel ve işitsel duygularını harekete geçirebilecek hem kendilerini hem de dış dünyayı tanımalarına imkân veren çeşitli uyarılarla tanışması sağlanmalıdır. Bu nedenle illüstratörlerin renk ve çizgileri ile desteklenen nitelikli çocuk kitapları, erken çocukluk olarak adlandırılan dönemde çocukların, çok yönlü gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu araştırmada kitapların çocuklar üzerindeki etkilerine ve çocukların yaş grubuna göre kitaplarda bulunması gereken özelliklere değinilmiştir. Araştırma kapsamında 2016-2021 yılları arasında Türkçe yayınlamış, 3-6 yaş okul öncesi döneme hitap eden 100 resimli çocuk kitabının resimleme, karakter, tür ve içerik özellikleri yönünden incelenmiştir. Elde edilen bulgular ise tablolar şeklinde gösterilmiştir. Kitap kapaklarında kullanılan yazı ve yazı karakterleri kitap içeriği ile %93 ilişkiliyken, kitapların %15'inde metin içindeki yazı ile konuyu anlatan resimler arasındaki ilişki kopukluk vardır. Araştırma sonucuna göre, resimlerde kullanılan canlı renkler, kitapları ilgi çekici hale getirir ve genellikle bu çalışmalar dijital ortamda üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Resimli Çocuk Kitapları, Resimleme, Okul Öncesi Dönem, Gelişim Psikolojisi

Abstract

Preschool childhood has different developmental periods and needs compared to other periods. In order for children to perform these processes successfully, they should be introduced to various stimuli that can activate the concept design process, activate their visual and auditory feelings, and allow them to know both themselves and the outside world. For this reason, qualified children's books, supported by the colors and lines of illustrators, contribute to the multi-faceted development of children in the period called early childhood. In this research, the effects of books on children and the features that should be found in books according to the age group of children are mentioned. Within the scope of the research, 100 picture books for children aged 3-6, published in Turkish between 2016-2021, were examined in terms of illustration, character, genre and content. Obtained findings are shown in tables. While the text and typefaces used on the book covers are 93% related to the content of the book, in 15% of the books there is a disconnection between the text in the text and the pictures describing the subject. According to the results of the research, the vivid colors used in the pictures make the books interesting and generally these works are produced in digital environment.

Keywords: Illustrated Children's Books, Illustration, Preschool Period, Developmental Psychology

Geliş Tarihi / Received
09.06.2021

Kabul Tarihi / Accepted
25.08.2021

Yayın Tarihi / Publication Date
01.09.2021

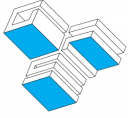
Sorumlu Yazar/Corresponding author
E-mail: elifalaaa@gmail.com

Cite this article: Ala, E., (2021).
Resimli Çocuk Kitaplarının Resimleme
Özellikleri, *D-Sanat*, Cilt:1, Sayı:2.

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-
Noncommercial 4.0 International License.

* Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, elifalaaa@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3044-3545

Giriş

Gelişim psikolojine göre çocukluk döneminin diğer dönemlerden farklı gelişim evreleri ve bu koşulda farklı gereksinimleri vardır. Jean Peaget, gelişim psikolojisi kuramıyla çocukların çevreyi nasıl algıladıklarını ve düşünce yapılarındaki farklılıkları incelemiştir. Bilişsel gelişim birbirini takip eden dört evre içinde ortaya çıkmaktadır. 0-2 yaş Duyusal-Motor dönem, 2-7 yaş işlem öncesi dönem, 7-11 yaş somut işlemsel dönem, 11 yaş ve üzeri soyut işlemsel dönem olarak tanımlanır (Peaget, 1999).

İşlem öncesi dönemi kapsayan 3-6 yaş grubu çocuklar, bu evrede dile ve sembolik düşünme becerilerine sahiptir. Benmerkezcidirler ve kendi görüşleri dışındaki farklı bakış açılarının da olacağını anlayamazlar. Mantıklı düşünme sistemleri henüz gelişmemiştir (Senemoğlu, 2012). Bu nedenle bilişsel gelişim evreleri düşünme, sorgulama, bellek, algılama ve kavrama becerilerine göre sınıflandırılmaktadır. Bu evrelerde çocukların neden sonuç ilişkisi kurma yetenekleri ve karşılaştırma becerilerinin kuvvetlendiği anlaşıyor. Edinilen beceriler çocukların, eğlenerek öğrenmelerini destekler. Bu nedenle çocuğun yaşı, düşünce değerleri ve 'çocuğa görelik' ilkesi göz önünde tutularak çocuk için uygun olan nitelikli çocuk kitaplarıyla buluşmaları sağlanmalıdır (Gülyüz, 2013).

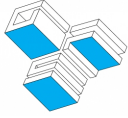
Dilsel ve görsel birer uyaran olarak çocuk kitapları, çocukların yaş ve ilgilerine seslenen renk, çizgi ve sözcüklerin oluşturduğu, anlam evrenini deneyimlemesine olanak sağlar (Sever, 2018). Çocuğun anlamakta zorlandığı soyut kelimeler ve kavramlar resimli çocuk kitaplarındaki çizimler ile somutlaştırılmaktadır (Turla, 2015). Bu nedenle çocuk kitapları, çocukların sorgulama, görme ve işitme duyularını harekete geçirerek, kendini anlatma becerisini geliştiren uyaranlardır.

Okul öncesi dönemdeki çocuklara okunan kitaplarda cümlelerin eksik okunması bile çocuklarda dikkat dağınıklığına sebep olmaktadır. Bu dönemdeki çocuk, okunan bir kitabın resimlerine bakarak, hikâyeyi okuyormuş gibi yapıp olay örgüsünü anlatabilmektedir. Bu yüzden çocuk kitaplarında resmin dili, metnin dilinden daha etkilidir (Kaya, 2013).

Çocuklar için resimli kitaplar okul öncesi çağda "Dünyaya Açılan Penceredir" kendi bakış açılarının dışındaki dünyayı görmelerine olanak sağlar. Aynı zamanda resimler, hikâyedeki olay örgüsünü yansıtır. Bu nedenle de çocuklarda okuma ilgisi uyandırır ve çocukları bağımsız okumaya teşvik eder (Merkel, 2006). Çocuk kitaplarındaki resimlerin, içeriğin kalıcı olmasını sağlaması için kitabın içeriğini yansıtmaması gerekir (Kaya, 2013). 3-6 yaşındaki çocuklar, iki boyutlu ve algılaması kolay olan sade, tek çizgili, eğlenceli resimlerden hoşlanır. Canlı ve bütünlüğü olan renkler, çocukta iyi bir etki bırakmak için, çizerler tarafından tercih edilir (Kaya, 2013).

Amaç ve Önem

Çocuk kitaplarında bulunması gereken bazı özellikler vardır. Bu özelliklerin başında, çocuğa görelik ilkesi yer almaktadır. Çocukların görsel, sözel ve işitsel uyaranlara karşı vereceği tepki, onların yaş ve gelişim özelliklerine bağlıdır. Bu nedenle ortaya çıkarılan ürünlerde, çocuk gerçekliğini göz önünde bulundurulmalı ve çocuğa göre olan estetik uyaranlarla çocuğun buluşması sağlanmalıdır. Bu araştırmada, resimli çocuk kitaplarının, çocuk gelişimi açısından değerlendirilip incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu çalışmada 2016-2021 yılları arasında Türkçe yayınlanan 3-6 yaş okul öncesi döneme hitap eden, yerli ve yabancı seçkisiz örnekleme ile seçilmiş 100 resimli çocuk kitabı içerik, karakter ve resimleme özellikleri açısından incelenmiştir.

Resimli Çocuk Kitapları

Resimli Çocuk Kitaplarının Tanımlaması

Resimli çocuk kitapları, çocuğa yönelik iletilmesi istenen mesajı, resimler yoluyla veya metin içindeki anlamı resimlerle tamamlarken aynı zamanda yeni anlamlar katan dikkat çekici estetik uyarınlardır. Bilişsel gelişimlerin hız kazandığı okul öncesi dönemde, resimli çocuk kitapları görsel algıyı geliştirirken öğrenme gereksinimlerini de estetik yollarla karşılamaktadır. Çocukların kitaplarla olan bağlarını koruyabilmeleri için çocuk kitabı çizerlerinin de çocuk dünyasının anlam evrenine dilin, rengin, çizginin bütünleşmiş anlatım olanaklarıyla onun ihtiyaçlarını karşılayabilen usta sanatçılar olması gerekir (Sever, 2013).

2-3 yaş için hazırlanan kitaplar “ABC” kitapları olarak isimlendirilir. Bu kitaplar, çocukların çevresinde gördükleri nesne veya varlıkları tanıtmaya amacı üstlenir. Genellikle bu kitaplarda olaylar görsel imgelerle anlatılmaktadır ve yazısızdır.

4-5 yaş için olan kitaplardaki resimler ise görsel öğelerle zenginleştirilerek metnin içeriğini genişletir. Kısa ve yalın anlatıma sahiptirler.

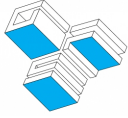
6-7 yaş ve üzeri hazırlanan kitaplar ise öykü, masal, anlatı, bilmece gibi birçok tür barındırır. Resimler ise yorumlamaya açık ve belirli bir kompozisyon bütünlüğü ile düzen içinde sunulmaktadır. Resimli çocuk kitapları, çocuğun bulunduğu yaş grubuna hitap eden içerik ve resimleme özellikleri dışında yine yaş grubu göz önünde bulundurularak kullanılan yazı karakterleri eğlenceli ve okunaklı olmalıdır. Uygun punto, satır arası ve kenar boşlukları gibi unsurlar resim ve metin arasında estetik bir bütünlük sağlamalıdır (Sever, 2013).

Resimli çocuk kitaplarının temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir.

1. Kısa ve basit olay örgüsü.
2. Çocuğun anlayabileceği kavramları kullanmak.
3. Doğrudan anlatım türüyle yazılmış metinler.
4. Metin ile örtüşen ve çocuğun yaşı baz alınarak kullanılan resimler (Ersan, 2014).

Kitapların Çocukların Gelişimine Etkileri

Çocuklar, gözlerini dünyaya açmalarından itibaren çeşitli görsel uyarınlarla karşılaşır. Resimli çocuk kitapları ise çocukların bilinçlerinde etkili bir yer tutacak ilk deneyimlerini sağlamaktadır (Feyman, 2007). Erken çocukluk dönemi, büyüme gelişme ve olgunlaşma süreçlerinin çeşitli gereksinimleri olan bir evredir. Bu gelişme süreçlerinde çocuğun sağlıklı uyarınlarla buluşturulması gerekir (Sever, 2007). Resimli kitaplar sayesinde bilişsel ve sosyal duygu gelişim alanlarında çocuğun gelişimi desteklenir, sunduğu zengin uyarıcılar sayesinde çocuğa etkili öğrenme fırsatları sunar.

Çocuk renk, çizgi, harfler ve sözcükler ile tanışır. Kitaplar çocukların, dil gelişimini destekler, oynama becerilerinde, görsel ve işitsel yönlerden birçok duyusunu keşfetmesine yardımcı olur. Duygu, düşünce, yaratıcılık ve hayal gücüne katkı sağlamaktadır (EBADER, 2006).

Yaşlara Göre Resimli Çocuk Kitaplarının Özellikleri

Nitelikli bir çocuk kitabı, çocukların gelişme ve büyüme dönemlerine uygunluk sağlamalıdır. Çocuk kitapları, hangi evreye hitap ediyorsa içerdiği resimler de ilgili dönemin özelliklerini taşımalıdır. Ayrıca çocuk, resim ile metinde gelişen olaylar arasında bağlantı kurabilecek kadar yalın ve basit ayrıntılara yer vermelidir.

Gelişimsel olarak yaş ilerledikçe kitaptaki resimler azalmakta ve metinler artmaktadır. Bu nedenle 2-3 yaş grubu çocuklar için resimli çocuk kitapları en fazla 16 sayfa olmalıdır. 5 yaş ve üzeri çocuklar için ise 32 sayfa olması gerekmektedir (EBADER, 2006). 3-8 yaş, ilk kitaplarda metin ve resim arasında belirli bir ölçek gözetilir. İlk kitapların alt grubu 3-6 yaş öncesinde çocuklar, üst grupları ise 7-8 yaş okumayı öğrenen çocuklar oluşturmaktadır (Soysal, 2007).

Yöntem

Araştırma Modeli

Yapılan çalışma, betimsel ve gösterge bilimsel bir model olup, tablo analizlerindeki sayısal verileri elde ederken nicel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Kitapların tasarımsal olarak değerlendirilmesinde ise nitel araştırma yöntemi olan göstergebilim yönteminden yararlanılmıştır.

2016-2021 yılları arasında Türkiye’de yayınlanan 3-6 yaş grubuna hitap eden, yerli ve yabancı seçkisiz örnekleme ile seçilmiş 100 resimli çocuk kitabının içerik, karakter ve resimleme özellikleri bakımından incelemek amaçlanmıştır.

Çalışma Grubunun Özellikleri

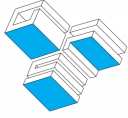
Araştırmanın çalışma grubunu, çeşitli yayınevlerinden ulaşılabilecek, 2016-2021 yılları arasında Türkiye’de yayınlanan 3-6 yaş grubuna hitap eden, %82’si Türk yazarlar tarafından %18’i ise yabancı yazarlar tarafından yazılmış toplam 100 resimli kitap oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, çocuk kitabı yazar ve çizerlerinin, çocuk gelişimi uzmanlarının görüşleri alınarak, 100 resimli çocuk kitabı, künne bilgileri, resimleme özellikleri, karakter özellikleri, tür ve içerik özellikleri yönünden incelenmiştir. Yapılan analizler tablolar şeklinde gösterilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Çalışmada incelenen 100 kitabın künne bilgilerine, içerik özelliklerine, kapak tasarım özelliklerine, resimleme ve teknik özelliklerine ilişkin yapılan analizler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Resimli Çocuk Kitaplarının Künye Bilgileri Özellikleri

Baskı	%82
Baskı	%10
Baskı	%5
Baskı	%3

Tablo 1. Resimli Çocuk Kitaplarının Basım Bilgileri

Tablo 1’de incelenen 100 resimli çocuk kitaplarının basım bilgilerine yer verilmiştir. İncelemeye göre 1. baskı %82, 2. Baskı %10, 3. Baskı %5, 4. Baskı %3’tür. Birinci baskı kitapların, diğer basımlara göre oranının fazla olması 2021 yılında yayınlanan kitaplarla doğru orantıdadır.

İstanbul	%88
Ankara	%10
Çin	%2

Tablo 2. Resimli Çocuk Kitaplarının Şehirlere Göre Dağılımı

Tablo 2’de incelenen 100 resimli çocuk kitabının basıldığı şehirlere göre dağılımı verilmiştir. Bu duruma göre kitapların %88’i İstanbul’da, %10’u Ankara’da, %2’si ise Çin’de basılmıştır.

2016	%10
2017	%8
2018	%8
2019	%7
2020	%25
2021	%42

Tablo 3. Resimli Çocuk Kitaplarının Basım Yıllarına Göre Dağılımı

Tablo 3’te incelenen 100 kitabın, basım yıllarına göre dağılımları verilmiştir. Bu duruma göre kitapların %10’u 2016 yılında, %8’i 2017 yılında, %8’i 2018 yılında, %7’si 2019 yılında, %25’i 2020 yılında ve %42’si 2021 yılında basılmıştır.

Yerli Yazar	%82
Yerli Çizer	%82
Yabancı Yazar	%18
Yabancı Çizer	%18

Tablo 4. Resimli Çocuk Kitaplarının Yerli Yazar ve Çizer, Yabancı Yazar ve Çizer Yönünden Dağılımı

Tablo 4'te incelenen kitapların yazar ve çizer özelliklerine göre dağılımlarına yer verilmiştir. Buna göre, kitapların %82'sini yerli yazarlar ve çizerler oluşturmaktadır. %18'ini ise yabancı yazarlar ve çizerler oluşturmaktadır.

Resimli Çocuk Kitaplarının Resimleme Özellikleri

Kapak ilgi çekicidir.	%68
Kapakta kullanılan renkler birbiriyle uyumludur.	%68
Kapakta rastgele ve karmaşık çizimler kullanılmıştır.	%32
Kapak resmi ile yazı uyumludur.	%78
Kapakta kullanılan çizim ile anlatılan içerik uyumludur.	%93

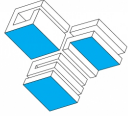
Tablo 5. Kitapların Kapak Tasarımı Özellikleri

Tablo 5'te incelenen kitapların resimleme özelliklerine yer verilmiştir. Kitapların, kapak tasarım özelliklerinin %93'ünde kapakta kullanılan çizim ile kitap içerisinde anlatılan içerik ile uyumdur. %78'inde kapak resmi ile kapakta kullanılan yazı fontu ve anlam bütünlüğü uyumludur. Kapakların %68'i ilgi çekicidir ve kapakta kullanılan renkler birbirleriyle uyumludur. Kitap kapaklarının %32'sinde ise karmaşık, kalabalık yaratan çizimler kullanılmıştır. Son yıllarda yayınlanan kitaplarda kapak tasarımları ile içerik uyumlarına önem verildiği dikkat çekmektedir.

Resimlerin çerçeveleri vardır.	%8
Resimler metnin içeriğine uygundur	%87
Resimler basit, konuya uygun ve anlaşılabilir.	%80
Resimler gerçekçidir.	%15
Resimlerde kompozisyon bütünlüğü vardır.	%82
Kurgu ile resimler arasında kopukluk vardır.	%15
Resimler yorumlayıcıdır.	%82
Resimler eğlencelidir.	%90
Resimler hareket ve anlam gücü taşımaktadır.	%87
Resimler çocuğun estetik değer kazanmasına yardımcı olur.	%87
Resimler aynı sayfadaki metin ile ilişkilidir.	%82
Resimler konuyu güçlü bir şekilde anlatmaktadır.	%75

Tablo 6. Resimli Çocuk Kitaplarındaki Resimlerin Metin ile İlişkisinin Dağılımı

Tablo 6'da incelenen kitapların resimleri %90 eğlencelidir. %87'si metin içeriği ile uyumlu, çocuğun estetik değer kazanmasına yardımcı olur. Resimler hareket ve anlam gücü taşımaktadır. %82'si resimlerin bulunduğu sayfadaki metin ile ilişkilidir. Resimler yorumlayıcıdır. Resimlerde

kompozisyon bütünlüğü vardır. Resimlerin %80'i basit, konuya uygun ve anlaşılır. Resimlerin %75'i konuyu güçlü bir şekilde anlatmaktadır. Resimlerin %15'i gerçekçidir. %8'inin ise çerçeveleri vardır. Çerçevesi olan resimler genellikle 2016 ve 2017 yıllarında tercih edilmiştir.

Canlı renkler kullanılmıştır.	%68
Pastel renkler kullanılmıştır.	%25
Siyah-Beyaz-Gri renkler kullanılmıştır.	%7
Renkler uyumludur.	%75

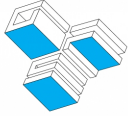
Tablo 7. Resimli Çocuk Kitaplarının Renklerine İlişkin Bulgular Yönünden Dağılımı

Tablo 7'de incelenen kitapların renklerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Resimli kitapların %75'inde renkler uyumludur. %68'inde canlı renkler kullanılmıştır. %25'inde pastel renkler kullanılmıştır. %7'sinde ise siyah, beyaz ve gri renkler kullanılmıştır. Canlı renk kullanımı genellikle 2020 ve 2021 yılları arasında dijital boyama ile uygulanmıştır.

Karışık teknik ile resim	%10
Dijital Boyama	%80
Guaj boya	%5
Pastel boya	%2
Suluboya	%10
Kara kalem	%0
Kolaj tekniği	%0
3 Boyutlu (cut-out) tekniği	%2
Kullanılan teknik kitabın bütünüyle aynıdır.	%90

Tablo 8. Resimli Çocuk Kitaplarında Kullanılan Resim Tekniği Yönünden Dağılımı

Tablo 8'de incelenen kitapların, resimleme tekniklerine yer verilmiştir. Kitapların %80'inde dijital boyama, %10'unda suluboya tekniği, %5'inde guaj boya tekniği, %2'sinde pastel boya tekniği kullanılmıştır. Kara kalem ve kolaj tekniğine hiç yer verilmemiştir. Kitapların %2'si üç boyutlu hareketli kitaptır. Bu kitaplar yabancı yazar ve çizerler tarafından tasarlanıp, basımı Çin'de gerçekleştirilen kitaplardır. İncelenen kitapların %10'unda karışık teknik ile boyama yapılmıştır. Kitapların %90'ında kullanılan resim tekniği kitabın bütünüyle aynıdır.

Resimli Çocuk Kitaplarının Tür ve İçerik Özellikleri Yönünden Dağılımı

Hikâye	%58
Masal	%42
Fabl	%42
Doğa hikâyesi	%12
İnsan hikâyesi	%47
Gerçek hayattan hikâye	%27
Hayal ürünü hikâye	%73

Tablo 9. Kitapların Tür ve İçerik Özellikleri

Tablo 9’da incelenen kitapların tür ve bazı özelliklerine yer verilmiştir. Kitapların %58’i hikâye, %42’si masal, %42’si fabldır. %73’ü hayal ürünü, %27’si gerçek hayattan hikâye, %47’si insan hikayesi, %12’si ise doğa hikâyesidir.

Resimli Çocuk Kitaplarında Kullanılan Karakterlerin Dağılımı

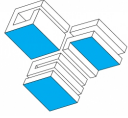
İnsan	%42
Bitki	%3
Hayvan	%50
Nesne	%5
Hayal ürünü karakterler	%52
Günlük hayattan karakterler	%48

Tablo 10. Kitaplarda Kullanılan Karakterlerin Dağılımı

Tablo 10’da incelenen kitapların karakter özelliklerine yer verilmiştir. Kitaplardaki karakterlerin %52’si hayal ürünü, %48’i günlük hayattan karakterdir. Karakterlerin %50’sini hayvanlar, %42’sini ise insanlar, %5’i nesnelere, %3’ünü bitkiler oluşturmaktadır. Genellikle masal ve fabl tarzı hikâyelerde, hayal ürünü karakterlere yer verilmiştir.

Sonuç

Bu araştırmada 3-6 yaş grubuna hitap eden çocuklara yönelik Türkiye’de yayınlanmış yerli ve yabancı resimli çocuk kitaplarının, künye bilgileri, tür, içerik, karakter ve resimleme özellikleri analiz edilmiştir. Bulgulara göre incelenen resimli çocuk kitaplarının %82’si birinci baskı olması kitapların %42’sinin 2021 yılında yayınlanmış olmasıyla orantılıdır. Kitapların %2’lik kısmı Çin’de basılmıştır ve bu kitaplarda üç boyutlu (cut-out) tekniği kullanılarak, hareketli hikâyeler oluşturulmuştur. Bu teknik yerli yayınevlerinde basılmasına rağmen daha çok yurtdışında uygulanmaktadır. Genellikle yabancı yazar ve çizerler tarafından tasarlanmıştır. Kitap kapaklarında kullanılan yazı ve yazı karakterleri kitap içeriği ile %93 ilişkiliyken, kitapların %15’inde metin içindeki yazı ile konuyu anlatan resimler

arasındaki ilişkide kopukluk vardır. Bu durum basım yıllarını dikkate alındığında 2016 ve 2017 yılları arasında Türkiye’de basılan kitaplar olarak karşımıza çıkmaktadır. İncelenen kitaplarda çerçevesi resimlerin olması konunun güçlü bir şekilde anlaşılmasını engellemektedir. Bu özellik daha çok 2016 ve 2017 yılları arasında yayınlanan kitaplarda görülmüştür.

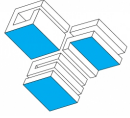
Resimlerde kullanılan canlı renkler, kitapları ilgi çekici hale getirir ve genellikle bu çalışmalar dijital ortamda üretilmiştir. Siyah- beyaz-gri renklerin kullanıldığı kitaplar, maliyet yönünden tercih ediliyor olsa da çocukların dikkatini çekme konusunda yeterli değildir. Resimlerde pastel renkler kullanan sanatçılar daha çok suluboya tekniği uygulamışlardır. Pastel, guaj ve suluboya teknikleri ağırlıklı olarak 2016 ve 2017 yıllarında daha çok tercih edilmiştir.

Bu sonuçlara göre resimli çocuk kitaplarının, yıllar geçtikçe çocuğun isteklerine karşılık vermeye başladığını gözlemleyebiliriz. Kitap kapaklarının ilgi çekici ve eğlenceli görünmesi, kitabın cazibesini arttırmaktadır fakat kapak ile içeriğin uyuşmadığı durumlar da karşımıza çıkmaktadır. Bu durum çocuğun kitaplara duyacağı ilgiyi zedeleyebilir. Kitap kapaklarında kullanılan yazı karakteri, içerik ve çizim tarzını yansıtmalıdır. Bu durum çocuğun sanatsal bakış açısı kazanabilmesi için önemlidir.

Ortaya çıkan bu sonuçlar doğrultusunda mevcut yayınevlerindeki çizer, grafiker, pazarlamacı, dağıtımçı gibi alanlarda çalışanlar için çocuk kültürü ve çocuk-gençlik edebiyatı hakkında seminerler düzenlenmesi gerekmektedir. STK’lerin bu konuyu sivil toplum görevi olarak ele alıp, pedagoğlardan ve akademisyenlerden destek istemelidir. Çocuk ve gençlik edebiyatı yazarların ve çizerlerin haklarını korumalı, kendilerini geliştirmeli, hızla değişen çocuk ve gençlik kültürü yakından takip edilmelidir (Sezgin, 2007). Kitap seçimi yapılırken biçim, içerik, estetik unsurlar ve çocuğun yaşı baz alınarak eğitsel kitaplar seçilmelidir. Çocuk kitabı çizerlerinin, nitelikli çocuk kitabı çizmeleri konusunda teşvik etmek için ulusal-uluslararası yarışma ve seminerler düzenlenebilir. Resimli çocuk kitaplarında yapılacak çalışmalar için estetik kaygı ve çocuğa görelilik göz ardı edilmemelidir. Bu durumda aileler de bilinçlendirilerek, çocuklar için kitap seçimi yaparken biçim ve içerik ölçütlerini detaylı olarak araştırılmalıdır. Çocuk kitaplarının resimlerinin anlaşılır, sade ve parlak olması çocukların gelişim sürecine olumlu etki sağlamaktadır. Bu nedenle çocuk kitabı resimlemesi yapan kişinin, yoğun bir hayal gücüne sahip olması gerekmektedir. Çizerler aynı zamanda çocukların zihinsel ve duygusal gelişim süreçlerini, grafik sanatını ve tekniklerini, tipografi yazım kurallarını ve hatta cilt ve kapakla ilgili konulara da hâkim olmalıdır. Resimli çocuk kitabı çizerlerinin, renklerin çocuklar üzerindeki psikolojik etkilerini bilmeleri ve çocukları sanat yönünden beslemeleri gerekmektedir (Aydoğan & Mercan 2020). İllüstratörlerin renk ve çizgiyle, yazarların ise kelimelerle hayatı anlamaya ve anlatmaya dayalı araçları etkili bir şekilde kullandığı nitelikli resimli çocuk kitaplarının genç okuyucularla buluşması sağlanmalıdır (Koroğlu, 2016).

Kaynakça

- Aydoğan Y. Mercan Z. (2020). Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarında Resimlemenin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 77.
- Ebader. (2006). 0-3 Yaş Çocuğu Olan Aileler İçin Çocuk Bakımı, Sağlığı ve Beslenmesi El Kitabı.
- Feyman, B. T. (2007). Okul Öncesi Çocukları İçin Hazırlanmış Resimli Öykü Kitaplarında Kullanılan Temalar. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (s. 387). Ankara.
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Edge Akademik Yayıncılık.

Kaya, M. (2013). İlköğretim Çocuk Edebiyatı Ölçütleri. Eğitim Sen İlköğretim Çocuk Edebiyatı Kitap Kataloğu, 17-52.

Koroğlu, İ. Ş. (2016). Çocuk kitapları ve insanlaştıran çocuk edebiyatı üzerine. Okur Yazar Kitap Kültürü Dergisi, 61-63.

Merkel, J. (2006). Bilderbuch, Kunst und Literatur. Kind-Bild-Buch, 48.

Peaget, J. (1999). Çocukta Zihinsel Gelişim. İstanbul: Cem Yayınevi.

Senemoğlu, N. (2012). Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Ankara: Pegem Akademi.

Sever, S. (2007). Çocuk Edebiyatı Öğretimi. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (s. 41). Ankara: Prof. Dr. Sedat Sever.

Sever, S. (2007). Çocuk ve Edebiyat. Ankara: Kök Yayıncılık.

Sever, S. (2013). Çocuk ve Edebiyat. İzmir: Tudem Yayınları.

Sever, S. (2018). Sanatsal Uyarılarla Dil Öğretimi. İzmir: Tudem Yayınları.

Sezgin, N. S. (2007). Çocuk ve gençlik edebiyatında yayınevlerinden kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri. II. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (s. 377). Ankara

Sedat Sever. Shulevitz, U. (1997). Writing with Pictures: How to Write and Illustrate Children's Books. New York: Watson-Guptill.

Soysal, M. (2007). Çocuk Ve Gençlik Edebiyatında Uzman Yayıncılık Kavramı. II. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (s. 381). Ankara: Prof. Dr. Sedat Sever.

Turla, A. (2015). Okul Öncesi Dönemde Çocuk Edebiyatı. Ankara: Hedef Cs Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

Ersan, M. (2014). Tablet Ortamında Resimli Çocuk Kitapları; Etkileşimli Bir Resimli Çocuk Kitabı Uygulaması Tasarımı.

www.openaccess.hacettepe.edu.tr: www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080

Erişim tarihi: 15.03.2021